

Predicatie over Genesis 12 4 — 8

Ps. 119: 13

Ps. 86 : 1, 3 en 6

Ps. 25: 6

Onderwerp: naar Kanaän.

Tekst Genesis 12: 4 — 8

*“En Abram toog henen, gelijk de Heere tot hem gesproken had, en Lot toog toet hem; en Abram was vijf en zeventig jaren oud toen hij uit Haren ging. En Abram nam Sarai zijne huisvrouw, en Lot zijns broeders zoon, en al hunne have, die zij verworven hadden, en de zielen, die zij verkregen hadden in Haran; er. Zij togen uit om te gaan naar het land Kanaän, en zij kwamen in het land Kanaän. En Abram is doorgetogen in dat land, tot aan de plaats Sichem, tot aan het eikenbosch More en de Kanaanieten waren toen ter tijd in dat land.*

*Zo verscheen de Heere aan Abram, en zeide Uwen zade zal Ik dit land geven. Toen bouwde hij aldaar een altaar den*

*Heere, die hem verschenen was. En hij brak op van daar, naar het gebergte tegen het oosten van Beth—El, en hij sloeg Zijne tent op, zijnde Beth—El tegen het Westen en Ai tegen het Oosten; en hij bouwde daar den Heere een altaar, en riep den naam des Heeren aan.”*

De vorige malen hebben wij stil gestaan bij de roeping van en de belofte aan Abraham. We zagen, dat deze roeping zwaar was, naar ook, dat de belofte nog zwaarder woog. Nu willen wij er op letten, welke uitwerking deze roeping en belofte op Abraham hebben gehad.

Wij lezen n.l.: En Abraham toog heen, gelijk de Heere tot hem gesproken' had. Abraham gehoorzaamde dus. Dat was de echo op de roep Gods, die weerklonk in zijn hart. De echo toch is niet te danken aan degene, die hem hoort, maar aan degene, die roept. Zo is het ook met het geloof in een mensenziel. Dit geloof is niet te verklaren uit de mens, maar uit de roepende God. Het geloof in een mensenhart is de echo op de roepende God. Zo was het bij Abraham. Hij hoorde, hij geloofde, hij gehoorzaamde. Zo Zien we dus, dat alles afhankelijk is van het spreken Gods. Wie dit spreken hoort, gehoorzaamt en gaat. Want wie gelooft, gehoorzaamt, ook vandaag. De roeping Gods bracht Abraham in spanning, gooide bij hem alles onderste boven en brengt een ware revolutie in zijn leven teweeg. Zij is niet in te passen in zijn levensomstandigheden of in zijn levensbeschouwingen, maar greep hem aan in de kern van zijn persoonlijkheid en vernieuwde hen tot op de bodem van zijn hart. Het bracht Abraham in spanning. Ons ook, gemeente?

Want deze roeping Gods heeft niet voor niets twee weken achtereen weerklonken. Heeft het ons ook in spanning gebracht? Of zitten we zodanig in stelsels en systemen vastgeroest, dat er geen leven en geen beweging te vinden is? Hoe is het gesteld bij U persoonlijk, bij U thuis, bij u in de familie, in de gemeente, in de kerk? Wat een verstarring, wat een vastgeklemd, wat een vastgeroest zitten in honderd en één beschouwingen! Het kenmerk van de verstarring is altijd geweest, dat men het traditionele goed bewaart, maar dat men er allerm minst uit leeft. Het is dood kapitaal. Men schermt met de Reformatie, misschien ook met de nadere Reformatie of met allebei, men schermt met de overlevering der vaders, maar men leeft er niet uit. En in beide gevallen geldt: Rust roest. Dood kapitaal, waarmee niet gewerkt wordt, verdwijnt tenslotte tussen de vingers van de bezitters.

Zeker, we weten ook, dat God altijd en overal een volk houdt waar dat in leeft, waar dat in beweegt, ook vandaag. Maar is de kerk van vandaag en is onze gemeente en nog concreter is Uw en mijn leven te vergelijken met Abraham in die spanning, in dat voorwaarts stormen met het Woord Gods aangedreven door de Geest Gods? Waar is het grijpen naar het eeuwige leven, omdat men gegrepen is? Paulus heeft in zijn leven geleerd alles als schade en drek te achten om de uitnemendheid van de Heere Jezus Christus. Deze Heere Christus heeft Zelf gezegd: Wie zijn hand aan de ploeg slaat en omziet, is onbekwaam tot het Koninkrijk Gods. Waar zijn ook vandaag de mensen, die alles er aan geven om die schat in de akker te bezitten? Waar zijn zij, die al hun pareltjes inleveren om die kostbare parel van grote waarde te bezitten? Hamert het in Uw hart en klopt het in Uw pols: Och, dat Gij de hemelen scheurdet, och dat Gij nederkwaamt? Of staat Uw christendom in het teken van veel gezapigheid? Dan hebt gij het misschien over zegeningen Gods, die er zijn en zijt gij misschien voortdurend bezig God het achteraf te laten goedkeuren, wat gij vooraf hebt gedaan. Hoevele mensenlevens zijn er niet waarin althans deze geloofsspanning ontbreekt? O ja, er zijn voldoende spanningen. Onze tijd is er zeer rijk aan. Spanningen hier en spanningen daar. Inspanningen om de zonde te bedrijven, maar geen inspanning om het Koninkrijk Gods en Zijn gerechtigheid te zoeken!

Och, wanneer de zonde niet meer als zonde wordt ontdekt en de roep Gods niet werd gehoord, dan metselt een mens zich vast op deze aarde. Dan is hij maar voor een ding bang, n.l. dat zijn metselwerk vandaag of morgen door een grote orkaan wordt weggevaagd dat geeft hem angst, de rest niet. Het gevolg hiervan is, dat dit soort Christendom ook geen spanning heeft met de niet—Christenen. Welneen, dan is er toch in principe geen onderscheid meer tussen de Kerk en de wereld. Hoezeer de wereld gesteld is op een Kerk, die openstaat voor de wereld, wanneer die Kerk inderdaad aan de wereld gelijkvormig wordt, dan is zij tegelijkertijd een anachronisme, d.w.z. dan is ze uit de tijd, omdat zij de wortel van haar bestaan in de drie— enige God heeft doorgesneden. Dan is er ook geen onderscheid meer. De wereld is buitengewoon verdraagzaam. Er zijn Christenen, die het met niet—christenen buitengewoon goed kunnen vinden en zeggen: Ach, we hebben natuurlijk wel eens een verschil van levensbeschouwelijke aard, zoals dat pleegt genoemd te worden, maar overigens zijn we het eigenlijk helemaal eens. Nu gemeente, ik kan U zeggen, dat dit christendom futloos is. Want het Christendom is niet hier en daar in levensbeschouwelijke aard van het niet—Christendom onderscheiden, maar in de wortel van het bestaan.

Een Christen bv. heeft behalve dit vaderland een ander vaderland. Dat is het Kanaän van hierboven. Een Christen spreekt behalve zijn moedertaal, de tale Kanaäns. Dat is niet een geheimtaal, maar de sprake van de vreze Gods, die de Geest ons leert, Behalve de regeerders op aarde, heeft de christen de enige overste Leidsman en Voleinder des geloofs, Jezus Christus. Hier ligt de bodem voor al de conflicten, waaraan het Christendom zo rijk is, waaraan ook het leven van Abraham zo rijk was. Velen krijgen het klaar om zogenaamd in twee bodems te wortelen: in de bodem van God en in de bodem der wereld. Dan is de godsdienst een privé—aangelegenheid geworden, die ge rustig thuis in Uw huiskamer of nog beter in Uw binnenkamer kunt beoefenen. Dan is het geloof niet meer een absoluut regenererende kracht, die ons totaal tot in de wortel van ons bestaan aangrijpt, maar een functie, een uiting van ons geestelijk leven met een kleine g. Dit geestelijk leven lokaliseren wij dan en vinden daarvoor een privéplaatsje. Dit alles gemeente, is bij Abraham anders en ook anders bij elk, die in waarheid God vreest.

En Abraham toog heen, gelijk als de Heere tot Hem gesproken had. Het Woord Gods kwam en Abraham werd uitgetild uit al de verbanden en werd een eenzaam man. Maar, zegt ge, dat was voor Abraham nodig, voor ons niet! Abraham verkeerde in een heidense omgeving, wij wonen in een christelijk land! Meent ge dat? Is deze decadente westerse cultuur christelijk te noemen? Het is er even ver vandaan als de Noordpool van de Zuidpool. Het zou nog wel eens zo kunnen zijn, dat de heidenen nog beseffen hebben, die aan de mens van onze tijd — ontkerstend en verstikt in zijn materialisme — te enen male ontbreken. Gij zegt: Ja, maar wij behoeven toch niet uit de wereld te gaan? Welneen! Gij zegt: Wij behoeven toch geen Roomse wereldmijding, wij behoeven toch niet met een boek in een hoek ons terug te trekken Wij behoeven toch niet in een klooster te gaan. Welneen gemeente! Maar het misbruik van deze gedachte, tekent de memo van het vrolijk christendom van vandaag. Alles kan en alles mag! Men heeft de z.g. christelijke vrijheid uitgehold om alles te beoefenen zonder de vreze Gods. Maar Luther heeft ons juist geleerd in zijn strijd tegen het monnikendom, dat het Roomse kloosterwezen eigenlijk een vertwijfelde poging was om hier op deze aarde althans nog een eiland te hebben waar men zichzelf kon handhaven, Daardoor zoekt men op deze aarde al was het naar een vierkante meter binnen de kloostermuren te hebben, waar de mens nog in aanmerking kwam, al was het dan op zijn knieën kruipend door zijn bidcel, al was het dan door de vreselijkste zelfkastijdingen. Maar de mens kwam nog aan bod met zijn kracht, met zijn wil. Maar dat moest Luther juist afleren De mens kwam niet meer aan bod, maar de Heere alleen met Zijn genade. En gehoorzaamheid aan God is altijd zwaarder dan de gehoorzaamheid aan de strengste geboden van mensen.

Zo heeft Abraham het gevoeld toen er een zwaard door zijn ziel ging, dat hem losmaakte van de verbanden, waarin hij stond. Wanneer verdraagt de wereld de kerk zeer beslist niet meer? Wanneer zij ophoudt het te laten voorkomen, dat ieder op zijn eigen manier zalig kan worden. Zodra zij het Woord Gods gaat spreken: Alzo zegt de Heere Heere en de wereld een zodanige verandering in ons leven waarneemt, dat ze gevoelt dat dit voor ieder mens nodig is, zal hij voor God kunnen bestaan, dan komt de scheiding, dan komt soms ook de haat! Want een Christen heeft altijd een plus. Dat wil zeggen wanneer een ander roemt in zijn vaderland, weet hij, dat er een beter vaderland is. Wanneer een ander spreekt over de schoonheid en de harmonie van de natuur, hoort hij het schepsel zuchten, als met opgestoken hoofde, verwachtende de openbaring van de kinderen Gods. Waar een

wereldling wenst: Ach, dat het altijd maar zo mocht blijven, bidt hij in zijn hart: Och Heere Jezus Christus, dat Gij deze wereld van onrecht en gruwel spoedig mocht veranderen door het vuur heen tot de nieuwe hemel en de nieuwe aarde, waarop de gerechtigheid woont. Wat voor een wereldling doel is, n.l. een goed leven op aarde, kan voor U hoogstens een gave zijn. Wanneer een mens, die in de wereld leeft, ook al gaat hij misschien naar de kerk, siddert, wanneer alles hem ontvalt, dan behoort een Christen zijn hoofd omhoog te steken, omdat de dag van zijn verlossing nabij is.

Dat, gemeente, maakt een Christen in de wereld eenzaam. Waar is dat wachten van de Kerk Gods vandaag, zoals Abram op zijn kameel ingespannen wachtend voorttrekt om de God van zijn heil? Dat wachten, waartoe de Heere Jezus Christus ons telkens weer opwekt in de gelijkenissen, wanneer Hij spreekt over dienstknechten, die de gehele nacht op hun heer wachten? Zij wachten gedurende de eerste nachtwake, de tweede, de derde, de vierde! Zalig is die dienstknecht, welke Hij zal vinden, alzo doende. Waar is het wachten in blijdschap, zoals die meisjes uit die gelijkenis totdat de bruidegom komt? Waar het wachten in zorg, omdat de Zoon des mensen wordt vergeleken met een dief, die in het holst van de nacht komt?

Abram stond onder hogere leiding. Dat is met een Christen vandaag nog zo. Een Christen heeft behalve zijn patroon, behalve zijn baas, behalve de overheden en de machten op deze aarde een allerhoogste Wetgever, de Heere Jezus Christus. De bevelen van de één doorkruisen wel eens die van de ander. Dan staat een mens in het conflict. Gij zit ergens op een kantoor en gij moet voor uw chef een leugen opschrijven. Dat gebeurt. Nu staat er boven deze chef een andere Heerser, die zegt, dat wij te allen tijde en overal de waarheid hebben te spreken. Een ander voorbeeld: Daar is een overheid, die ontspoort en van haar onderdanen dingen vraagt, die in regelrechte strijd zijn met het Woord Gods. Dan staat een Christen in het conflict. Wat moet hij doen? God meer gehoorzaam zijn dan de mensen! Dat kan alles kosten. Ziet ge wel, dat hier de conflictstof is gegeven, wanneer niet alle macht en kracht op deze aarde zich buigt onder de enige Heerser Jezus Christus?

Ja, zegt ge, maar dat behoef ik toch niet te zoeken. Neen dat behoef ge ook niet. Maar ge behoef het ook niet te ontlopen. Dat kunt ge ook niet, want daarvoor zorgt het Woord Gods wel. Dat is de grootste onruststoker op deze aarde, omdat het als een scherp tweesnijdend zwaard zijn gang gaat. Het verklaart de oorlog aan de valse vrede.

Dat overkomt ons door de werking van Gods Geest. Het grijpt ons aan en het houdt ons vast. Dat Woord maakte Saulus van Tarsen tot een bidder. Dat Woord maakte Augustinus klein. Dat Woord maakte Franciscus van Assisi arm. Dat Woord haalde Luther uit het klooster. Dat Woord haalde Abram uit Ur der Chaldeën. Dat Woord haalt ook vandaag een zondaar uit zijn duisternis tot Gods wonderbaar licht.

Abram's leven kreeg een doel, toen hij ging trekken. Het werd gericht op het Woord Gods, op Christus. Abram poogde niet vanuit zijn menselijke cirkel uit te komen, zoals zo velerlei wettische woelingen in een hart kunnen zijn. Dan is een mensenleven eigenlijk te vergelijken met een schip, waarin de motoren draaien, maar het blijft maar steeds liggen, omdat het touw niet losgemaakt is. Zo was het in Abrams leven niet. Want zijn Gezagvoerder was niet alleen Degene, die zijn levensmotor aanzette, maar ook Degene, die de touwen doorsneed, zodat hij onder goddelijke leiding de vaart leerde maken op de levensoceaan.

De Heere Zelf stond aan het roer. Abram gaf zich volkomen over aan de Overste Leidsman en Voleinder des geloofs.

In dit Woord komt ook nu Christus op U af. Waar God door Zijn Geest werkt, krijgt deze Christus gezag en macht. Dat Woord dringt door tot in het diepst van onze ziel onder de werking van Gods Geest. Het brengt een algehele verandering en vernieuwing teweeg en toont ons Gods ontferming, de eeuwige diepten van Zijn liefde in Zijn Zoon. Het geeft ons oren om te horen, ogen om te zien, voeten om naar Christus te snellen, handen om Hem te omhelzen, Dat Woord verklaart de oorlog aan alle andere heren in ons leven, ook aan de heer zonde in al zijn gedaanten en vertakkingen. Het verklaart de oorlog aan alles, wat ons leven onder die heerschappij vandaan wil houden. In dat Woord gaat Christus als de Zon der gerechtigheid in ons leven op en verdrijft de duisternis, de stikdonkere nacht, waarin wij verkeerden,

Wat zijt gij man of vrouw, jongen of meisje ongelukkig, die nog nooit tot deze overgave zijt gekomen! Wat zijt gij diep te beklagen, die nog altijd bezig zijt uw leven hier op aarde in te metselen en U met alle mogelijke zekerheden te omgeven, maar deze enige zekerheid, dat God is en bestaat en dat Hij de levende God is, nog nooit hebt ontdekt! Maar ook, wat zijt gij te vermanen, dat ge los zult laten, alvorens gij op uw sterfbed alles moet loslaten om dan in de eeuwige nacht weg te zinken Wat zijt ge te vermanen om de Heere Jezus nog te zoeken! Anderzijds, wat zijt gij gelukkig, zo de Heere God tot u kwam door Zijn Woord en door Zijn Geest en U te sterk werd! Wat zijt gij gelukkig, wanneer gij alles als schade en drek leerde achten om de uitnemendheid van Christus te gewinnen. Wat zijt ge gelukkig, die alles leerde achterstellen bij God en bij Christus, opdat gij alles uit Gods hand weer zoudt terugontvangen. Want een Christen, die getrouwd is, een gezin heeft, misschien een zaak of een beroep, krijgt alles uit Gods hand weer terug, maar nu als rentmeester. Dan wordt het leven niet een plaats, waar gij altijd wilt blijven, maar wordt het een loopbaan. Hoe beschouwt gij eigenlijk het leven? Het leven is volgens de Schrift een loopbaan. Dan zijn we gegrepen om te grijpen en vormen wij een raadsel en een ergernis voor hen, die van deze loopbaan een vaste woonplaats willen maken.

En merkwaardig, doordat God Abram isoleert en doordat God Abram tot een vreemdeling maakt, is hij tegelijkertijd tot een zegen voor allen, die hem omgeven. Let ge daarop? In de vermenging en in het meegaan is een mens nooit ten zegen, maar zo wel. Abram toog heen. De daad des geloofs is eenvoudig, klaar, helder, zonder gerucht. Het is de aller-persoonlijkste overgave in het gebed; Zie hier ben ik, Heere, doe met mij, wat goed is in Uw ogen. Deze gehoorzaamheid des geloofs schittert tegenover de ongehoorzaamheid van onze eerste vader Adam in het Paradijs.

Dit optrekken is in Abrams leven talloze malen herhaald. Abram moest telkens weer verreizen, moest telkens weer de keuze vernieuwen, hoewel eenmaal in z'n hart gelegd. Ook vandaag worden allen, die God vrezten telkens opnieuw voor de keuze gesteld. telkens opnieuw zeggen zij: U kiest mijn hart, onder ramp en smart, voor eeuwig tot zijn Koning! Eenmaal geroepen dat is blijvend geroepen, altijd geroepen.

Zijn er ook nu, die deze roeping Gods hebben gehoord en zich onvoorwaardelijk ter beschikking stellen van de Heere?

Ik weet het wel, dat gaat altijd weer door de onmogelijkheden heen. Gij zit er misschien wel zo bij, dat ge zegt; Ik zie geen uitweg, ik kan geen meter voor mij uitzien. Och, al is de lucht zwart van wolken en donkerheid, God weet die onweerswolken wel uiteen te jagen. Daar is bij Hem veel verlossing. En wat meer is, de Heere geeft altijd licht voor een schrede tegelijk. Abram kon niet zover vooruitzien. Dat was maar goed ook, want daardoor bleef hij dicht bij zijn Leider. En een Christen kan nooit zeggen, op welke weg de Heere hem morgen leiden zal. Dat is ook niet erg, als hij maar dicht bij de Heere blijft onder de stuwning van de Geest. Hij zal wel leiden op de weg, die gij hebt te gaan. Wat een bergen van bezwaren heeft God al weggeruimd! Ik doe een beroep op allen, die God vrezen in ons midden. Laat een ieder zijn levenservaring laten spreken. Hoe vaak, hoe menigmaal heeft Hij U Zijn hulp betoond! Hoeveel duizenden bezwaren heeft Hij reeds weggeruimd! Hoevele malen heeft Hij u een weg geopend, wanneer alles was toegemuurd?

Abram gaat en hij gaat nog niet eens alleen. Want nadat Abram eerst met God onder vier ogen is geweest, nadat hij alles hoeft prijs gegeven krijgt hij toch wat terug. Hij krijgt zijn vrouw terug. Die had hij toch al, zegt gij. Ja, maar het was helemaal niet vanzelfsprekend dat zij verder met Abram meeging. Ze had ook kunnen zeggen, al was dit geen Oosters gebruik: Abram, gij kunt gaan waarheen ge wilt, maar ik blijf in Haran! Of zo zij al meegegaan was. zij had hem het leven zuur kunnen maken. Maar niets van dit alles. Hoewel Sarai geen rechtstreekse Godsopenbaring had gekregen blijkt zij toch gewonnen te zijn door de profetische dienst van Abram. Hij heeft haar onderricht van de godsopenbaring, die hen ten deel viel. Gemeente ik kan mij niet voorstellen dat hier iemand is, die licht uit Gods Woord in zijn ziel heeft ontvangen en daarover nog nooit met zijn vrouw heeft gesproken. Toch geloof ik, dat het nog wel eens gebeurt. Ik zou zeggen, dat Abram, die Sarai meekrijgt, hierin een zegen van God ontvangt er zijn profetische dienst in zijn gezin. Hoe staat het daarmee bij ons thuis? De Heer komt vandaag bij U en mij huisbezoek doen. Hoe staat het er mee? Wanneer wij verrassingen krijgen in onze ziel, delen wij die mee aan onze vrouw en kinderen?

Wat is dit een heerlijke taak gemeente en wat is het ook een rijk gezegende weg! Dat wil dus zeggen dat de roeping Gods, tot Abram gericht, doorklinkt in zijn huisgezin. Het is alsof deze profeet staande in het patriarchaal verband zegt: Kom ga met ons, want we gaan naar een goed land, dat de Heere ons wijzen zal. Zie, dat is een troost in de eenzaamheid. Waar Abram er alles aan gegeven heeft krijgt hij om te beginnen zijn vrouw terug. Dat is een zegen, wanneer man en vrouw in het huwelijk Eén zijn, wanneer zij beiden begeren te buigen voor dezelfde God, wanneer dezelfde vreze Gods in beider hart woont. Zo groot de ramp is, wanneer man en vrouw geestelijk gescheiden zijn, zo groot is de zegen, wanneer èn de man èn de vrouw leren vragen naar God *en* naar Zijn Woord. Want daar woont de Heere, daar woont Hij met Zijn Heilige Geest.

Abram krijgt nog meer. Hij krijgt ook Lot mee, zijn neef. Gij zult zeggen: Abram heeft van Lot niet zoveel plezier gehad. Daar kunt ge nog wel gelijk in hebben ook. En toch was Lot een man, die God vreesde, ondanks alles. Hij was niet alleen met natuurlijke, maar ook met geestelijke banden aan Abram, zijn oom verbonden.

Het derde, wat onze tekst zegt, is dat Abram 75 jaren oud was toen hij uit Haren trok, dus was hij niet zo jong meer. Wij zouden zeggen: Dat is een leeftijd, waarin de beslissingskracht afneemt, waarin we steeds meer leeuwen en beren op de weg gaan zien en waarin we het liefst dicht bij huis blijven. Toch was Abram niet een held. Immers hij was een mens, die nog

geneigd was om de moeilijkheden uit de weg te lopen. Denk maar aan zijn gang met Sarai naar Egypte. Toch beslist Abram nog op 75—jarige leeftijd. Hij wordt, nu zijn vader Terah niet meegaat of alrede overleden is, het patriarchale hoofd. Hij neemt Sarai, lot en gaat. Zijn hier misschien wel mensen van 75 jaar. Zij zeggen: Ach, hoe ouder hoe kouder! Hoor het, hier is een man, hoe lang God met hem bezig is geweest, weet ik niet, die op 75 jarige leeftijd gaat. God zij gedankt, dat is ook nu mogelijk!

Tenslotte neemt Abram ook de have, die hij verworven had. Hij was rijk, rijk aan kamelen, rijk aan schapen en runderen, goud en zilver, maar ook rijk aan dienstbaren, aan slaven. Slaven waren er dus in die tijd al. De verhouding van heer — slaaf is zeker niet in de schepping gegrond, naar is een vervorming van de scheppingsordening. Alleen die slaven waren in zekere zin gelukkig te prijzen, die een heer hadden met zulke godsopenbaringen. Die toch leidde hen in het spoor van de gerechtigheid en van de waarheid. Het kan ook zijn, dat Abram deze slaven in dubbele zin had verworven n.l. niet alleen opdat hij eigenaar: zou zijn van hun lichamen, naar ook en nog meer, dat hij ze geworven had voor Israëls God. Sommige verklaarders menen dit laatste. Het zou, als het waar was, een bewijs zijn, dat Abram zich met deze godsopenbaring gericht heeft tot allen, die hen hoorden. Het zou voor ons de les inhouden om niet alleen in ons gezin daarvan te spreken, maar ook tot allen, die tot u in een bepaalde betrekking staan.

En ze togen uit om te gaan naar het land Kanaän en zij kwamen in het land Kanaän. Hoe is Abram daar gekomen? Van Haran naar Damascus en dan gaat hij in de richting van de Libanon en trekt daar de Jordaan over. Dan daalt hij af, totdat hij aan een zijrivier van de Jordaan komt, de Wadi Fara, slaat dan rechtsaf, totdat hij komt te Sichem. Gemeente, stel U voor, dat wij even aan de grens van Kanaän gaan staan, Wat gebeurt hier eigenlijk? Wel, hier vindt de meest vreedzame invasie plaats, die ooit kon plaats hebben. Hier wordt in Kanaän dynamiet binnengebracht, waarvoor de Kanaänieten niet bang waren. Immers, zij zagen het niet. Maar op de duur zou dit dynamiet hun hoogten, hun offercultus en hun heiligdommen vernietigen. Hier — en dat is het belangrijkste - treedt in de persoon van Abram het Woord Gods Kanaän binnen, dat verzonken lag in de nacht van *het* heidendom. Hier treedt de levende God binnen, de Vader de Zoon en de Heilige Geest in de godsopenbaring in en door Abram en stempelt dit land, dat zwart is van de zonden, tot het heilige land, zodat wij tot op de dag van vandaag spreken over het heilige land. Daar heeft God Zijn voetstappen gezet. Hier, boven dit land zullen eeuwen lang de hemelen geopend zijn en de engelen Gods afdalen en opklimmen. Hier zullen de engelen Gods in de volheid des tijds zingen van het grote wonder Gods geopenbaard in het vlees. Hier in dit land zal de stem Gods gehoord worden in het diepst van de ziel en zal God een gemeente zalig maken. Hier zal God Zijn wonderen tot openbaring brengen. Ja, van Sion zal Zijn Wet uitgaan en Zijn Woord van Jeruzalem. Hier zal God wonen, eerst in de wolk— en vuurkolom, dan tussen de Cherubim op de ark, dan in het vlees geworden Woord, de Heere Jezus Christus.

Dit land had God verkoren tot het land voor Zijn bijzondere openbaring. Waarom Gemeente? Och, Gods verkiezing is altijd vrij en God verkiest altijd hetgeen niets is. Dat was met Kanaän ook zo. Want Kanaän was niet groot. Wij wonen in een klein land, maar Kanaän was nog kleiner. Wanneer wij de provincies Brabant en Limburg van ons land aftrekken, dan zijn we ongeveer aan de grootte van Kanaän. God verkiest hetgeen klein is, opdat Israel nooit zou pochen op de grootte van het land, en opdat het niet door natuurlijke grootte zal uitblinken, maar door geestelijke grootte. zal stralen aan het firmament der volkeren.

Dit land, gemeente. had ten tweede een hele eigenaardige gesteldheid. In Egypte konden de mensen in tijden van droogte zich altijd redden met het Nijlwater, via de bevoeiingskanalen. Maar in Palestina ging dit niet. Daar was het land volstrekt afhankelijk van het hemelwater. Daarom zegt God in Deut. 11: De ogen des Heeren zijn gedurig op dit land van het begin des jaars tot het einde des jaars. Weet ge waartoe, gemeente? Wel, opdat hier een volk zou wonen, dat rechtstreeks afhankelijk was van God en waarin de zegen en de vloek voluit zijn gang zou kunnen gaan. De zegen, zo zij wandelen in de instellingen Gods, de vloek juist in dit onthouden van het hemelwater, wanneer zij niet naar God vraagden.

Dit Kanaän lag tussen de grote Rijken van die dagen Babel, Assyrie aan de ene kant en Egypte aan de andere kant. Dit land had een landbouwende bevolking, naar ook een net van karavaanwegen, waardoor velen een bestaan vonden. Rondom dit landje, dat behalve van de zee kant van alle kanten te bereiken was en daarom een twistappel bleef tussen de grootmachten, woonden volkeren, die door God tot een bepaald doel werden gebruikt. Ten eerste om Israel te verrijken met allerlei gaven, die ook voor dit openbaringsvolk nodig waren en ten tweede om Israël te tuchtigen als geselroeden, wanneer ze niet wandelden in de wegen des Heeren. In dat land kwamen Abram, Sarai en Lot.

Wie woonden daar? Wel, de Kanaänieten! Zij waren weliswaar niet de oorspronkelijke bewoners. Dat zijn veeleer de Refaieten geweest, van wie wij nog overblijfselen vinden in Jozua. Ook worden zij Enakieten genoemd. De later ingekomen Kanaänieten vormden een van de voornaamste en leidende stammen. Behalve deze Kanaänieten waren er ook Hethieten en de Amorieten. Kortweg werden al deze stammen genoemd naar de voornaamste volksstam de Kanaänieten. Zij zijn dus afstammelingen van Cham juist in Kanaän. de zoon van Cham, vervloekt door zijn vader Noach. Deze Kanaänieten waren cultuurmensen. Zij waren bedreven in de landbouw, ze waren bedreven in het handelsverkeer, zij waren rijk maar hun cultuur hield de kien des doods in zich. Het oordeel Gods lag klaar. In Abram's tijd was de maat der ongerechtigheid van deze volkeren nog niet vol, Maar hier en daar was de ongerechtigheid reeds zo uitgebroken, dat delen van deze bevolking werden afgesneden. Denk maar aan de vreselijke zonde van Sodom en Gomorra. God kon hun ongerechtigheid niet langer verdragen. Hij beantwoordde deze met zwavel en vuur van de hemel Deze Kanaänietische cultuur was rijp voor het oordeel, ook al zou het nog een paar eeuwen duren.

Daarom werd Israël zo ernstig gewaarschuwd tegen de weg der Kanaänieten, om niet te offeren. onder alle groene boom en op allerlei hoogten. Want de Kanaänieten waren afgodendienaars. Zij dienden de Baäl, die niet, als de God van Israël, boven de natuur stond, naar die met de natuur een was of beter gezegd, de natuurgod was. Deze Baäl werd door de Kanaänieten gediend. als de Heer van het land, die de vruchtbaarheid gaf. Ieder betaalde zijn dank in offeranden en vereende hem op vrolijke en — wat zinnelust betreft — schandelijke feesten,

Naast de Baäl vereerden zij Astarte, een godin, wier dienst een uitermate zinnelijk karakter droeg. Ook deze Kanaänieten zijn overgegeven omdat zij, hetgeen van God kennelijk was, in hun ongerechtigheid er onder hebben gehouden en beelden van hout en steen stelden in de plaats van de levende God. In dit land. met deze bevolking, met deze godsdienst en met deze offerplaatsen komt Abram. Hij slaat bij de Wadi Fara, dat is een zijrivier van de Jordaan, rechtsaf en komt in de plaats Sichem, tot aan het eikenbos More. De Kanaänieten woonden



toen ter tijd in dat land. Merkwaardig, dat hij bij Sichem komt. Want dit Sichem heeft een grote plaats in de Godsopenbaring. Ik zal maar enkele dingen noemen. Hier begroef Jacob de afgoden, die werden gevonden in de tenten van hem en van die van zijn zonen. Hier groef Jacob een put, waarbij later Jezus zit met de Samaritaanse vrouw. Hier verloor Dina voor haar leven haar eer. Hier bij Sichem, -tussen de Ebal en de Gerizim met een wijd uitgestrekte vlakte daartussen, weerklonk de zegen en de vloek bij het afscheid van Jozua. Hier bij Sichem richtte Jozua plechtig een steen op tot een getuigenis tegen Israël, als het 't Verbond Gods zou verbreken. Hier was de residentie van Abimelech, de zoon van Gideon. Hier woonden de koningen van Noord—Israël, Jerobeam en zijn opvolgers, hier is de zetel van de afgoderij en valse godsdienst. Hier wonen later de Samaritanen, veracht en vervloekt door de Joden, maar niet veracht door Jezus. Hij toch laat zich vinden met een Samaritaanse vrouw aan de Jacobsbron en spreekt haar van het levende water, dat ook zij nodig heeft, zal ze niet eeuwig van dorst versmachten. Het is nuttig, gemeente, om een Schriftuurlijke doorsnede van zo'n plaats te hebben en zo te zien wat er geworden is van een plaats waar één of meer rechtvaardigen hebben geleefd en gestreden. Dat is, al naar de inwoners gedaan hebben met het Woord Gods.

Abram kwam aan de plaats Sichem, zegt de Statenvertaling. Wij kunnen beter vertalen: Abram kwam aan de plaats van Sichem. Dat is niet een onderhorige plaats, maar een heiligdom. Want dat blijkt uit het vervolg. Daar staat: tot aan het eikenbos Moré. Maar wij kunnen beter vertalen: Abram kwam tot aan de plaats van Sichem tot aan de leraarseik. Moré betekent leraar of lerend. Nu zult gij vragen: Wat is een leraarseik of een lerende eik? Dat is een eik, waarbij de priesters stonden om aan het ruisen van de bladeren en het bewegen van de takken de wil der goden te leren kennen. Het was dus niet alleen een hoogte — onder alle groene bomen, bekende uitdrukking uit de Schrift - waar geofferd werd, maar het was ook een hoogte waar de wil der goden word verklaard door orakelen of waarzeggende priesters aan een volk, dat door de vrees voor de goden werd voortgedreven. Aan deze plaats komt Abram, de drager van de Godsopenbaring. Hoe zal in zijn ziel een heilig protest geweest zijn tegen een volk, dat zo diep was weggezonden.

Abram nadert tot deze plaats en ontvangt daar een Godsopenbaring. Immers de Heere verscheen opnieuw aan Abram in het land Kanaän. De Kanaänieten vonden hem misschien aanvankelijk wel sympathiek, maar konden hem straks wel wegstaren. Abram gaat niet in een bosje achteraf een altaar bouwen voor Cod. O neen! maar nadat God zich aan hem heeft geopenbaard, nadat God voor hem — ik weet niet op welke wijze — zichtbaar is geworden. nadat God een teken van Zijn tegenwoordigheid heeft gesteld, nadat God Zijn belofte weer heeft bevestigd, nadat God Zijn treurend en teleurgesteld kind, dat in zulk een vreselijk land was gekomen, heeft opgevangen, gaat Abram een altaar bouwen. Dat doet hij juist daar, waar de cultus der Kanaänieten haar hoogtepunt heeft bereikt. Daar gaat Abram een altaar bouwen, niet als uiting van de religiositeit van de mens, maar op grond van de openbaring van God. Abram kon zegen: Hun goden hebben oren, maar ze horen niet, ze hebben een neus, naar ze rieken niet, ze hebben ogen maar ze zien niet. Maar van zichzelf en zijn nageslacht kon hij zeggen: Maar Israël vertrouw gij op de Heere. Hij is de levende God, die zich openbaart. In het oprichten van dit altaar, in dat heidense Kanaänietische land, staat de profeet Abram, die protest aantekent, niet allereerst tegen de Kanaänietische cultuur, maar tegen haar godsdienst. De Kanaänieten waren in hun godsdienst verdraagzaam. Zij hadden behalve

Baal, Astarte, nog andere goden. Zij konden er nog best één bij hebben. Zodra echter ook een heiden in zijn veelgodendom merkt, dat er één God is, die alles opeist, dan verdraagt hij dit niet.

Abram de profeet nadert de plaats, het heiligdom van Sichem, nadert de hoogte, nadert de lerende of leraarseik van Sichem en op grond van de openbaring, die hem ten deel is gevallen, bouwt hij een altaar voor die God, die hem verschenen is en die zijn belofte: Ik zal u tot een groot volk maken, nu in zoverre uitbreidt, dat hij zegt: aan Uw zaad zal ik dit land geven. Hij bouwt een altaar en hij knielt. Deze 75—jarige man knielt bij het altaar en mengt bij zijn gaven, ook de wierook van zijn gebeden, die in Christus God aangenaam zijn. Hij zendt de wierook van zijn gebeden op tot de troon Gods.

In zijn gebedsleven wordt hij verdiept nu hij van Godsopenbaring tot Godsopenbaring en van altaar tot altaar wordt geleid. Zo wordt zijn gebedsleven verdiept. Deze offerende en biddende Abram vormde één grote prediking, dat God met zijn meest vreedzame invasie in Kanaän was begonnen en dat Hij de strijd zou aanbinden met Kanaäns goden, totdat de Kanaänieten uit dat erfdeel zouden verdreven zijn en Hij de enige Heere in dit land zou zijn. Amen.